

Gretske de Haan, vertaalopgave Ruslanddag 2021

Путь Бро

Vladimir Sorokin

Kindertijd

Ik ben geboren in 1908 in het zuiden van het gouvernement Charkov op het landgoed van mijn vader Dmitri Ivanovitsj Snegirjov. Mijn vader was in die tijd de grootste suikerfabrikant van Rusland¹ en bezat twee landgoederen: in Vaskelovo, onder de rook van Sint-Petersburg, waar ik geboren ben², en in Basantsy, in de Oekraïne, waar ik veroordeeld was mijn jeugd door te brengen. Daarnaast hadden we als gezin nog een klein, maar gezellig houten huis in Moskou, aan de Ostozjenkastraat en een enorm appartement aan de Miljoenenstraat in Sint-Petersburg.

Het landgoed in Basantsy had vader zelf opgebouwd in ‘de holbewonertijd van de suikerindustrie’, toen hij tweeduizend *desjatienen* vruchtbare Oekraïense grond had gekocht om suikerbieten te verbouwen. Hij was de eerste Russische suikerfabrikant die besloot zijn eigen bietenakkers aan te leggen en niet als vanouds de bieten bij de boeren op te kopen. Samen met mijn grootvader bouwde hij daar zijn suikerfabriek. Een landhuis had geen prioriteit, omdat het gezin al in de hoofdstad woonde, maar mijn behoedzame opa was volhardend en had keer op keer gezegd dat ‘de eigenaar in deze onstuimige tijden in de buurt van de bieten en de fabriek moet blijven’.

Mijn vader had niets met de streek Basantsy.

‘Het land van de Klein-Russische vliegen,’ zei hij vaak.

‘Ze komen als vliegen op je suiker af!’ zei moeder lachend.

Vliegen waren er inderdaad zat. Het was de hele zomer bloedheet. Maar ’s winters was het er prachtig, zacht en wit van de sneeuw.

Het landgoed in Vaskelovo had mijn vader pas later verworven, toen hij echt rijk was. Het was een statig oud huis met zuilen en twee vleugels. En daar zou ik het levenslicht zien. Ik werd te vroeg geboren, twee weken voordat mijn moeder was uitgerekend. Volgens haar kwam dat door het opmerkelijke weer die dag, de 30ste juni. Zonder een wolkje aan de lucht of ook maar een zuchtje wind, begon in de verte plotseling de donder te rommelen. Het onweer was anders dan anders: mijn moeder hoorde het niet alleen, ze voelde het ook in de vrucht, dat wil zeggen: in mij.

‘Het onweer heeft jou als het ware een duwtje gegeven,’ vertelde ze. ‘Het was een lichte bevalling en je woog net zoveel als een voldragen kind.’

De volgende nacht van 1 juli was de noordelijke hemel vreemd en sterk verlicht, waardoor het leek alsof er helemaal geen nacht was: de avondgloed ging meteen over in de dageraad. Dat was erg vreemd, want de witte nachten waren eind juni altijd al voorbij. Mama zei vaak voor de grap: ‘De hemel gaf licht ter ere van jou.’

¹ Ik twijfelde eraan of ik dit zou toevoegen, maar zag dat Sorokin (of zijn redacteur) het in een latere versie ook had toegevoegd.

² Dit lijkt een fout van Sorokin. De hoofdpersoon is nu op twee plekken tegelijk geboren. In de latere versie staat iets anders.

Ze bracht me ter wereld op de harde en altijd koele leren divan in mijn vaders kabinet: de weeën overvielen haar tijdens 'een simpel gesprek over een oud bloembed en de nieuwe tuinman'. Over de hele muur recht tegenover de divan hingen eikenhouten planken met suikerkegels. Ze waren allemaal gegoten uit suiker van eigen oogst en wogen een *poed* per stuk. Allemaal met een stempel van het productiejaar erop. De massieve witte conussen van de hardste geraffineerde suiker waren hoogstwaarschijnlijk het eerste wat ik zag op deze aardbol. In ieder geval staan zij in mijn kindergeheugen gegrift, op gelijke hoogte met de beeltenis van mijn vader en moeder.

Ik werd Aleksandr gedoopt ter ere van de Russische heilige en veldheer Aleksandr Nevski en ter herinnering aan mijn overgrootvader Aleksandr Savvitsj, de grondlegger van handelshuis Snegirjov. Iedereen noemde me weer anders: vader – Aleksandr, moeder – Sjoera, tante - Sasjenka, zus – Sjoerenka, oudste broer Vasili – Aleks, broer Vanja – Sanja, de gouvernante madam Panaget – Sasjá, rijmeester Frol – Ljaksandr Dmitritsj, de stalknecht Gavril – kleine heer.